

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל
בנשיאות כנס"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 424

משכיל לדוד

פרשת שופטים

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

שופטים ושוטרים - לימוד המוסר

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק" (טז, יח)

בציור זה נפתחת פרשתנו, ועל שמו נקראת היא "פרשת שופטים", ותוכנו של ציור כי על כל שבט ושבט מוטלת החובה לשים ולמנות שופטים ושוטרים, שופטים שישפטו משפט צדק ושוטרים שיכופו את קיום הדין כהלכתו. וכן פירש"י, "שופטים - דיינים הפוסקים את הדין; ושוטרים - הרוזין את העם אחר מצותם שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט".

וכבר לימדנו רבותינו לדרוש סמוכין ולפיכך יש לתמוה אמאי נסמך ציור זה של "שופטים ושוטרים" לענין העליה לרגל האמור בפרשה הקודמת. ואכן על מדוכה זו ישבו ראשונים. וכך כותב על כך האבן עזרא: "אף על פי שכל מצוה ומצוה עומדת בפני עצמה יש כדמות דרש להדבק הפרשיות. וטעם שופטים. אף על פי שאתה חייב ללכת שלשה פעמים למקום הכהנים משרתי המקדש ושם תשאל מהחוקים והמשפטים זה לא יספיק לך עד שיהיו לך שופטים בכל שעריך".

וכן כתב הרבינו בחיי וזה לשונו: "נסמכה פרשת שופטים לפרשת רגלים ההודיענו שאע"פ שישראל עולין לרגל שלש פעמים בשנה ושם ימצאו הכהנים הלויים ומורי התורה והן יכולין לשאול מהם התורה והמצוות ואין יתנהגו בהם והם יתירו להם כל ספקותיהם, אף על פי כן מצוה מוטלת עליהם למנות שופטים בכל עיר ועיר. ושופטים הם החכמים יודעי דת ודין שנותנין את הדין, ושוטרים הם המכריחין את הדין, אלו בעלי מקל ואלו בעלי רצועה הסובבים בעיר ומשוטטים בחוצותיה לתקן כל מעוות ולצדק המדות והמשקלות".

היינו כי היה זה ללמדך, כי אל לך להסתפק בשופטים אשר בירושלים, בבית הדין הגדול, אלא יש לך לשים שופטים שילמדון את החוקים והמשפטים בעל עיר ועיר. והנה בספר "שערי קדושה" להקדוש רבי חיים ויטאל זיע"א, בשער הראיה כתב לבאר פסוק זה, ואלו דבריו הקדושים:

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. יש לאדם כמה שערים. שער הראיה הם העינים, שער הריח הוא החוטה, שער השמיעה הם האזנים, שער הדיבור הוא הפה. והשערים האלה שהם איבריו של אדם, על האדם לשים עליהם משמרות חוקים שופטים ושוטרים. וכו'. וזהו שרמזו הכתוב "שופטים ושוטרים תתן לך" וגו', לשון יחיד, כלומר הפסוק בא להזהיר לכל אדם מישראל שכל אחד יגדור גדר לכל שעריו. בעינים, שלא יסתכלו במראות האסורות. באזנים, שלא ישמע דברים של איסור, רכילות, לשון הרע וכדומה. בחוטה שלא יריח בשמים של ערוה. בפה, שלא ידבר דברים אסורים ושיש בהם קלות ראש, וכן שלא יאכל נבילות ושאר מאכלות אסורות. וכן ישים לב על כל שאר מעשיו שלא ילך לשום מקום שאפשר שימשוך ממנו עבירה. ולזה אמר בכל שעריך לשון יחיד.

ואם יעשה האדם כן, שישים שופטים ושוטרים על כל איבריו שלא יחסא בהם, עליו נאמר

(ישעיה כו, ב) "פתחו שערים ויבוא גוי צדיק", מדה כנגד מדה, כמו שהוא שם שוטרים לפקח על שערו, כך ה' יפתח לו את שערי שמים ש"י עולמות.

וידוע שיש כמה משטינים וכמה מקטרגים וכמה מלאכי חבלה, המקטרגים על האדם. וכאשר נפטר אדם מן העולם הזה ונשמתו עולה למעלה, אם זכה פותחין לה השערים, ואם לאו דוחקין אותה ונועלים השערים בפניה, רחמנא ליצלן. וכל מי שישכיל ויבין ויתקן מעשיו בחיי חיותו, יזכה שיפתחו לו שערי שמים". עד כאן דבריו הקדושים של רבינו חיים ויטאל זיע"א.

והנה אחר דבריו אלה כי הקבלה מיוחדת נרמזה באמור "שופטים ושוטרים תתן לך", ואינה רק ביחס לכלל ישראל לשבטיו אלא ביחס לכל אחד ואחד, לכל פרט ופרט המחוייב להשיג על דרכיו ולתקן את מעשיו, אפשר ומסמיכות הפרשיות מתבאר ענין נפלא נוסף.

ללמדך כי אל לו לאדם להסתפק בהתעוררויות בזמנים קבועים, כשלושת הרגלים, בהם כל איש בר דעת מתעורר. כי אל לו לאדם להסתפק בזמנים המסוגלים, כפסח שבועות וסוכות, שאז ע"י הזמנים המסוגלים ועל ידי המצוות שהאדם מסובב בהם, כפסח מצה ומרור, כארבעת המינים וסוכה וכקבלת התורה מתעורר הוא לתשובה ויראת שמים. אל לו להסתפק בהם, אלא - "שופטים ושוטרים תתן לך". צריך האדם לשום לב על עצמו, יום יום, לקבוע זמן בו יעשה חשבון נפשו, זמן בו יראה מצבו וזהו "שופטים" לשפוט מה מצבו אל נכון ולאחר מכן "שוטרים" - שיכריחוהו להשתנות ולתקן דרכיו.

ושמא תאמר די לי באותם שופטים ושוטרים מפעם לפעם, או שמא תאמר די לי לשמור על חלק מאותם שערות שנתנו לי, די שלא אוכל מאכלות אסורות אבל שאר הדברים יהיו בעיניך כמורה היתר, על כך הוסיף הכתוב - "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", בכל שעריך דייקא. וכל זאת מסיבה אחת פשוטה וברורה אשר בדרך כלל אין האדם שם לבו לכך - "אשר ה' אלקיך נתן לך" - שהרי כל מה שקבלת, כל מה שרואה הינך, הכל ממה שה' אלקיך בטובו הגדול נתן לך, במתנת חנים, ברחמי הרבים. ובשל כך, ההכרת הטוב המוטלת עליך היא לשמור את מצוותיו חוקותיו ומשפטיו ולהשתדל בכך, יום ולילה, שעה אחר שעה ואם נצרך אתה אף לשום לך שופטים ושוטרים...

ואכן המה דברי רבינו יונה בשערי תשובה, תחילת השער השני וז"ל - "דע כי דרכי הסיבות שיתעורר האדם בהן לשוב מדרכיו הרעים הם ששה וכו' ויותר מהמה בני הזיהר, לשוב בכל יום ונפשך לטהר, בלעדי תחזה סבה מעוררת וכו' כי תזכור את בוראך והיה לך זכרו למשיב נפש מדרכי תולדת גוש עפר. ובכן עריה תעור קשת מדעך לישר הדורי טבעך ומיראת ה' ואהבתו והבושה מלפניו תוסיף מעלות תמיד".

ואם כן, הרי שעל פי הדברים הנ"ל עולה, שכל זה נרמז בפסוקים הנזכרים, כי על כל אחד ואחד, לשים לעצמו שופט ושומר בכל שעריו ואבריו, לתקן מעשיו בסור מרע ובעשה טוב גם יחד. ואכן השופט הטוב ביותר שיש לאדם הוא לימוד המוסר, כי על ידו יתאמתח האדם באמונה ובטחון בהקב"ה, לשמור משמרת ה' ולשקוד על דלתי תורתו יומם ולילה. באשר על ידי לימוד המוסר מפשפש וממשמש הוא במעשיו לראות הטובים

הם אם לאו, ואם לאו כיצד לתקנם, נמצא לימודו הוא הוא תיקונו.

פרשת שופטים, ו' באלול תשס"ח

ירושלים	תל אביב	באר שבע	הדלקת נרות
18:22	18:37	18:29	
19:35	19:36	19:35	מוצאי שבת
20:09	20:12	20:11	רבינו תם

הילולא דצדיקיא

ז - רבי העשיל מוילנא	יב - רבי מנחם מנשה - אהבת חיים
ט - רבי צדוק הכהן מלובלין	יב - רבי שמחה בונים מפשיסחא
י - רבי יום טוב ליפמן הלר - תוספות יו"ט	יג - רבי יוסף חיים מבגדד -
יב - רבי אהרן אלקסלסי	הבן איש חי

מעשה שהיה

השידוך שלא התבטל

**"ולא ישפך דם נקי
בקרב ארצך"**

(דברים יט. י.)

מסופר על הגאון רבי
איסר זלמן מלצר זצ"ל:

מעשה וישב בשעת לילה
מאוחרת ביותר ועסק בתורה
בחברתו של רבי דוד פרנקל. לפתע הקיש מאן דהוא בדלת ונכנס
לתוך הבית.
"שאלה לי אל רבי איסר זלמן מלצר", אמר "והנני מבקש לדבר
עמו ביחידות".

רבי דוד והרבנית מרת בילא הינדא, נדהמו במקצת מן הזמן בו
הופיע השואל, אמנם דבר רגיל הוא שבאים לשוחח עם ראשי
הישיבה במשך כל שעות היום, ואף גם בשעות הערב המאוחרות,
אבל בשעת לילה כה מאוחרת לבוא ולשאל שאלה, הדבר נראה
תמוה.

אולם רבי איסר זלמן מלצר כדרכו, משיב לשואל במאור פנים,
מיד קם מכסאו ונכנס איתו לחדר הפנימי, כשבחדר החיצון
נשארו רבי דוד פרנקל והרבנית בילא הינדא.

כעבור דקות אחדות יצא רבי איסר זלמן מלצר מתוך החדר נסער,
כשהוא מדבר אל עצמו מתוך התרגשות רבה: "כיצד יתכן הדבר
הזה? איך אפשר להקל בדבר שכזה?"

הוא אינו שם לב לרעייתו ואף לא לתלמידו, כאילו אינו מרגיש
בנוכחותם. הוא עובר על פניהם, נכנס לחדר אחר ואינו יוצא משם
במשך זמן ניכר.

הרבנית, אשר כל מעייניה היו בשמירת בריאותו של בעלה גאון
ישראל, החלה לחרוד מפני התרגשותו. מי יודע מה סיפר היהודי
שנכנס בשעת לילה כה מאוחרת. הרי לא בכדי ראש הישיבה
נסער כל כך!

ביקשה מרת בילא הינדא מרבי דוד, שייכנס לחדר שאליו נכנס
ראש הישיבה, ושאל אותו לפרש הדבר. נכנס רבי דוד וראה
את רבו הגדול יושב על המיטה שקוע במחשבות ואומר לעצמו:
"ראשי ממש מתפוצץ..."

הרהיב רבי דוד עוז בנפשו, התקרב לרבי איסר זלמן מלצר ושאל
אותו בזהירות: רבינו! מה יש? מה קרה כאן?

- בבקשה ממך - השיב לו רבי איסר זלמן - הניחני נא לנפשי.
תשובה כזו מצידו של ראש הישיבה, נראתה תמוהה ביותר, שהרי
דרכו ושיטתו לקרב את השמאל והימין כאחד, ומה קרה הפעם?

דאגתו של רבי דוד גברה, והוא חזר ושאל: מה יש? מה קרה כאן?
הפעם ענה ראש הישיבה בצורה תקיפה והחלטית: "בבקשה ממך
אנא צא מכאן והניחני נא לנפשי".

דחייה גמורה מעין זו, הינה ממש שלא בדרך הטבע מצידו של רבי
איסר זלמן מלצר. התלמיד נדהם ויצא מהחדר, ושוב ישבו רבי
דוד ומרת בילא הינדא בחדר החיצון.

לפתע נפתחה הדלת ורבי איסר זלמן מלצר יצא מתוכו כשהוא
נרגש ונסער, גם הפעם אינו שם לרעייתו ולרבי דוד, הוא עובר
לידם וחוזר לחדר הפנימי על מנת לשוחח עם שואל השאלה,
וכעבור זמן קצר נשמע קולו מעבר לדלת, כשהוא אומר בקול
רם ותקיף תוך כדי דפיקה על גבי השולחן: "לא יתכן כדבר
הזה. לא יתכן לשפוך דמה של בת ישראל, בשום פנים ואופן
לא!"

לאחר מכן יצא רבי איסר זלמן מלצר מן החדר ואחריו השואל,
כשהוא ממלמל "נו, אם הרב סובר כך... כן! כן!"

בודאי, מפסיקו רבי איסר זלמן מלצר: "אין שום ספק בדבר, מזל
טוב! ובעזרת השם בשנה הבאה תזמין אותי לברית..."

השואל יצא את הבית, וכעת התפנה רבי איסר זלמן מלצר להשיב
ולגלות להם את פרטי הדברים:

לא לבטל את השידוך

יהודי זה התארס עם בת ישראל כשרה, וכעת נודע לו שספק גדול
אם הינה בת בנים. והוא בא לשאול האם מותר לו לשאתה לאשה,
שהרי ספק גדול אם היא תוכל ללדת...

השבת לו שספק בת בנים אין לשאתה לאשה, שהרי זה ספק
דאורייתא, אבל ברצוני לשקול את הדבר. נכנסתי אפוא לחדר
הסמוך ולאחר שהרהרתי בדבר החלטתי שאין לבטל את
השידוך! והטעם לכך שאם יבטל השידוך חלילה, הרי שיגרם
מכך לבחורה המאורסת עלבון נורא ועוגמת נפש מרובה, והלבנת
פנים הינה כידוע כשפיכות דמים. העלבון הזה שיהיה אם יבוטל
השידוך חלילה, הרי זה איסור דאורייתא.

קשתה עלי מאוד ההכרעה ובסופו של דבר הלבנת פנים הוא
שהכריע, ולכן אמרתי לו שלא יבטל את השידוך ובעזרת ה' בעוד
שנה יזמין אותי לברית.

קיים השואל את פסק ההלכה ולא ביטל את השידוך. ואכן בשנה
שלאחר מכן הזמין יהודי זה את רבי איסר זלמן מלצר לשמחת
הברית וכיבד אותו בסנדקאות, ונלווה אליו בעת הליכתו לברית
- תלמידו - רבי דוד פרנקל, שהיה כאמור עד ראייה לאותה הכרעה
ולאותה ברכה, ברכתו של הצדיק.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

זוכין לחיי העולם הבא

אם האב מזהיר תמיד את בניו ומרגילים בזה מנערוותם, שלא לדבר לשון הרע (וכן
שלא לקלל ושלא לכזב) על שום בר ישראל, ממילא יהיה דבר זה נטוע בנפשם
מצד ההרגל, והיה קל להם אחר כך לגדור את עצמם לגמרי במדה הקדושה ההיא,
והיו זוכין עבור זה לחיי העולם הבא ולכל טוב בעולם הזה. (חפץ חיים)

חוד הפרשה

1. אם מתקיימת העדות בשנים, למה פרט לך הכתוב בשלשה?
2. מתי ממייתין את "האיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמוע אל הכהן אשר יהיה בימים ההם"?

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

מה שהקדוש ברוך הוא זוכר לעם ישראל

במו עיניו ניסים גלויים, סופו שיבוא בסופו של דבר לידי שכחה. ואילו בני ישראל יצאו מארץ מצרים מבלי שהיה בידם את התורה, ולא היה להם על ידי מה להגיע להכרה בבורא יתברך, ולמרות כל זאת, הם הלכו אחריו במדבר בארץ לא זרועה. וזהו אפוא "חסד נעוריק", מה שהקדוש ברוך הוא זוכר לעם ישראל, במשך דורי דורות לעולמי עד ולנצח נצחים.

כך הוא הדבר כלפי כל אדם ואדם. באם ביום אחד הוא קם ושב בתשובה מבלי שהוא עדיין קרא ושנה בתורה, אין ספק שהוא עושה את הצעד הזה מתוך מסירות נפש גדולה מאוד. שאם לא כן לא יתכן שיגיע למדרגה כה נעלה של חזרה בתשובה מבלי לטעום את טעם התורה. אין זה אלא מחמת המסירות נפש הרבה שהוא מוכן להשקיע בדבר. ולכן הפליגו חז"ל בגודל שבח מעלתם של החוזרים בתשובה, ואמרו במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד...

איתא בחז"ל (ברכות לד:) מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. ולכאורה יש להבין, כיצד יתכן שבעלי תשובה יהיו בדרכה יותר גבוהה מדרגתם של צדיקים גמורים אשר הקדישו את כל חייהם וכל עיתותיהם אך ורק לעבודתו יתברך?!

ונראה להסביר זאת על פי הכתוב (ירמיה ב, ב) "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

דהנה, האדם יכול לבוא לידי הכרה אמיתית בהקדוש ברוך הוא, רק על ידי לימוד התורה הקדושה, שכן ללא התורה גם אם יראה

מן המעיין

להיק'. ולא נאמר: "חכם תהיה עם ה' א-להיך". ומכאן, איפוא, שגדולה התמימות מן החכמה? אמנם כן, רבי, הצדק עמו. השיב לו רבי נפתלי להחווה. וכדרכו בקודש בדרך שנינות ופיקחות: ברם, יסכים עימי רבי, שבכדי להיות תמים עם הרבוננו של עולם, כמאמר הכתוב, הרי שצריך האדם לחכמה רבה לשם כך!

"כי בם בחר ה' אל לשרתו ולברך בשם ה' ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע" (כא.ה)

הגאון רבי אליהו מוילנא זצ"ל מצא שבפסוק זה רמוזים חמשת הדברים התלויים בכהן: עבודה, ברכת כהנים, עריפת עגלה, השקיית סוטה וטהרת המצורע. "לשרתו" - זו עבודה במקדש. "ולברך בשם ה'" - זו ברכת כהנים. "ועל פיהם יהיה" - זו עריפת עגלה. "כל ריב" - זו השקיית סוטה שבאה ע"י מריבה שבין איש לאשתו. "וכל נגע" - זו טהרת המצורע.

בדרך רמז

"שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך"

פירשו רבותינו בעלי המוסר, דפסוק זה קאי על האדם שצריך הוא לשמור על חושיו, שלא ילכדו בעצת היצר. והנה תיבת "שעריך". הם ראשי תיבות: שינים. עינים. ידים. רגלים. ראש. כרס. כליות. ["אבני השהם"]

"ראשית גז צאנך תתן לו"

במשנה חולין תנן: וכמה היא מרובה, רבי דוסא אומר חמש רחלות גוזזות מנה מנה ופרס. והנה תיבות: "וראשית גז צאנך תתן לו". עולים הם בגימטריא: "והוא חמש רחלות גוזזות מנה מנה ופרס". ["ברכת פרץ"]

"כי השוחד יעור עליי חכמים" (טו. יט)

לעומת ה"חכמים" שנזכרו כאן בפסוק שלפנינו, הרי שבספר שמות (כג. ת.) נאמר "כי השוחד יעור פקחים". ובאמת מה טעם שינה הכתוב בלשונו בשתי המקומות הללו, בתחילה "פקחים" ולבסוף "חכמים"? מתרצים על כך בשם הגר"א, שאמר כי לתלמיד חכם ולדיין ישנם שני דברים הכרחיים, האחד שיהא חכם בתורה להבין הדין על בוריו והשני שיהא חכם בטיב משא ומתן ומרמות האנשים, כדי שיוכל להבחין בדין מרומה. והנה התואר "חכם" שמור הוא לאדם השלם בחכמת התורה ובמשפטיה, ואילו התואר "פיקח" שמור הוא לאדם היודע את דעת הבריות משאם ומתנם ומרמותיהם.

ולפיכך הדגישה תורה וכפלה, שהשוחד יכול הוא לעוור בין את ה"חכם" בחכמת התורה, ובין את ה"פקח" שיודע בטיב העולם.

"ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד" (ז. יז)

הנה כשכתבה התורה את האיסור של "לא ירבה לו סוסים". נתנה התורה טעם לכך: "ולא ישיב את העם מצרימה". וכך גם כלפי האיסור של "לא ירבה לו נשים". כשהטעם לכך הוא: "ולא יסור לבבו". ואילו כלפי האיסור של "וכסף וזהב לא ירבה לו מאד", לא נאמר טעם כל שהוא לאיסור זה. מה טעם לכך? רבי חיים משאש זצ"ל, כותב בספרו "נשמות חיים", טעם נאה לכך. לפי שטעם איסור ריבוי עושר המלך הוא משתי סיבות או משלל האויבים על ידי מלחמת הרשות, או מכובד המיסים והארנוניות שהמלך מטיל על נתיניו, יושבי חבל ארצו.

ואלו שני הדברים שהזכרנו, הרי הם דברים שאין יאה למלך ישראל לעשותם. הן לשלוח את ישראל, למות חלילה, במלחמת הרשות. והן להכביד עליהם במיסים בכדי להרבות את עושרו. ולכך לא הוצרכה התורה ליתן טעם לאיסור ריבוי כספו וזהבו של מלך ישראל, דוהו כדבר הפשוט ומובן מאיליו.

"תמים תהיה עם ה' א-להיך" (ית. יג)

הגאון רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל, היה כידוע אוהב את דרך החידוד, והרבה באמרי שפר ובדברי שנינות, הן בתורה שבכתב והן בתורה שבעל פה. יום אחד כשנכנס אצלו החוזה מלובלין זצ"ל, טען הלה כנגדו, כי הוא מרבה - יתר על המידה - בדברי התחכמות ובאמרות חריפות. והלא כתוב - טען כנגדו החוזה מלובלין: "תמים תהיה עם ה' א-

חיים של תורה

שמחת התורה
פורצת כל
גבולות ומרקיעה
שחקים, בכל
הזדמנות שבה
אנו משתתפים
בשמחת סיום
מסכת בש"ס,
ובייחוד כאשר
אנו זוכים להשתתף
בשמחת סיום הש"ס כולו. כך

למשל, מעיר הגאון בעל "ים של שלמה" (בבא קמא פ"ז ס"ז לו) שהיה נראה לברך ברכת "שהשמחה במעוננו", בכל מעמד של סיום מסכת - דהרי אין לך שמחה יותר מלפני הקדוש ברוך הוא, אלא שמחה ורינה של תורה, דאין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה.

וכך מפרש רש"י על הפסוק בתהלים (ק"ט, קסב) "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב": על אחת מאמרותיך הסתומות, כשאני מבין בה.

בפעם האלף

כחודש ימים לפני פטירת רבי אריה לייב זצ"ל בעל ה"שאגת אריה", הזמין הרב את לומדי העיר להשתתף עמו בחגיגת "יומא טבא לרבנן", בסיום כל הש"ס. חגיגה זאת עלתה בהידורה על כל החגיגות שקדמו לה, והמשתתפים התרשמו מאד מהאווירה המרוממת ששכנה בכל.

ה"שאגת אריה" היה מלא ששון וחדוה, ופניו הקרינו זוהר קדושה נאצלת ועילאית. בין הנוכחים היו מספר תלמידים שזכו לפני כן להשתתף עם רבם בחגיגות סיומי הש"ס, לכך השתוממו והרהיבו עוז לשאול את ה"שאגת אריה": "מה פשר השמחה היתירה?"

לשמע תמיהתם, גילה להם בעל ה"שאגת אריה" רז נפלא מאין כמות:

"הלא היום זיכני השי"ת בחסדו הגדול, שזאת היא הפעם האלף בחיי שאני חוגג סיומים על הש"ס!" למשמע אזנם, פצחו כולם ברינה, צהלו ושמחו בזאת התורה!

סיום ש"ס בחמש דקות!

כאן המקום להזכיר שוב את המעשה המופלא, המסופר על הגאון הירושלמי רבי זליג ראובן בענגיס זצ"ל, שחודשים ספורים לפני פטירתו, גילה לאחד ממקורביו שזה עתה הוא זוכה לסיים את הש"ס בפעם המאה ואחת!

באחד הימים הודיע הג"ר זליג ראובן בענגיס זצ"ל לבני ביתו, שהוא עומד לערוך סיום ש"ס נוסף. בני ביתו הופתעו, שכן נוהג היה לסיים את הש"ס מידי אחד עשר חודש, ולערוך סעודת סיום, ועתה לא חלפו מן הסיום הקודם אלא חמישה חודשים בלבד. פליאה נוספת היתה להם - רבי זליג ראובן

ערך סיום זה בשמחה בלתי ניתנת לתיאור, עיניו קרנו, ופניו הביעו עליצות מיוחדת במינה. והלא לא היה זה הסיום הראשון שערך, ובודאי שזהו לא הסיום העשירי, ולשמחה גדולה מה זו עושה?

אלא, כך השיב להם ר' זליג: "סיום זה אני עורך לאחר שגמרתי את הש"ס בחמש דקות".

"לסיים ש"ס בחמש דקות!?" הקשה מישהו. "כן - נענה ר' זעליג ראובן בעליצות - בחו"ל, נהוג, שכאשר מזמינים לשמחה כלשהי ונוקבים בשעה מסויימת, השעה היא שעה, והזמן הוא זמן. ואילו כאן בירושלים הדיוק הוא מצוי פחות, והרי נופלות פה חמש דקות ושם חמש דקות עד שאוכל לגשת לתפקידי כסנדק או כמסדר קידושין. קבעתי איפוא סדר מיוחד לאותן "חמש דקות" שכוחות, ובאותם רגעי המתנה אלו, למדתי את הש"ס בעל פה, וכעת זכיתי לערוך את סיום הש"ס של דקות ההמתנה!"

בסעודה דשינה ומכובדת

בספר הזכרון "בן פורת יוסף", שנכתב לזכרו של הגה"צ רבי יוסף עדס זצוק"ל, מראשי ישיבת "פורת יוסף", מסופר בהרחבה אודות הרושם האדיר שנחקק בזכרון תלמידיו, בסיומי המסכתות שרבי יוסף עדס זצ"ל נהג לערוך - ברוב פאר והדר כיאה לגומרה של תורה - לכלל הלומדים. לעיתים באולמות מרווחים ולעיתים מזומנות במקומות הקדושים שבגליל.

היתה זו אוירה ייחודית טהורה, שהגביהה טפח מעל הקרקע, התרוממות משגרת החיים והתעלות מהוי החולין היומיומי במחיצתן של צדיקים ותלמידי חכמים, והלא כבר אמרו חז"ל "כל המיסב בסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזיו השכינה".

"ומרגלא בפומיה בשמו של רבי יהודא צדקא זצ"ל, שאמר לו אודות מעלת הסיומים, כי באמת לאחר גיעת יומם של הלומדים איש איש על עבודתו ועל משאו, בהם משליכים הם אחר גום את כל תענוגות העולם הזה ומחמדיו, ומשקיעים את כוחם ומרצם בתורת ה' תמידין כסדרן, במסירות נפש מופלאה. לשם כך יש אפוא לפצות את הגוף בעניני הגש'ם כל אימת שניתנה ההזדמנות לחגוג בשמחתה של תורה, בסעודה דשינה ומכובדת כיד המלך בליווי כלי נגינה ובשירה וזמרה, ובכך הגוף ויצרו יבואו ויטלו את שנמנע מהם בכל ימות השנה".

"ואף - הוסיף ולימד זכות - "יש בכך עדות נאמנה עד כמה הלומדים מעריכים את התורה ושמחים בה שמחה רבה, למה הדבר דומה? לאדם הנושא אשה והוא כחתן יוצא מחופתו וכולו אפוף בהרגשת שמחה, וחפץ שכל ידידיו ומרעיו ישמחו בשמחתו ויטלו בה חלק, ולפי גודל השמחה כך גודל ההשקעה שמשקיע בסעודה ובגינוניה".

"כן הוא הדבר בעניני התורה הקדושה: לפי גודל השמחה שזכו לסיים מסכת שלימה ועשו נחת רוח לאבינו שבשמים, כך היא גודל ההשקעה בקיום הסעודת מצוה שתיעשה ביד רחבה במיני מעדנים ובדברי מתיקה, הכל לכבודה של תורה".